

Valtuustoaloite / Konsernijaoston jäsenet

Kunnanhallitus 11.11.2024 § 237

Asian valmistelija(t): hyvinvointi- ja sivistysjohtaja Mika Sirkka

Valtuutettu Kalle Willman on valtuuston kokouksessa 28.10.2024 tehnyt valtuustoaloitteen siitä, että kunnanjohtajan ja talous- ja hallintojohtajan toiminta samanaikaisesti konsernijaostossa sekä kunnan tytäryhtiöiden hallinnossa tulee purkaa.

Esittelijä

Kunnanhallituksen puheenjohtaja Pauliina Maukonen

Päätösehdotus

Kunnanhallitus päättää valmistella aloitteen itse.

Päätös

Harri Nissinen ja Matias Penttinen (asianosaisjäävit) poistuivat kokouksesta tämän pykälän käsittelyn ajaksi.

Todettiin yksimielisesti, että kunnanhallituksen puheenjohtaja toimii asian esittelijänä ja pöytäkirjanpitäjänä.

Ilari Suuronen poistui kokouksesta klo. 17.16.

Kalle Willman ehdotti, että kunnanhallitus päättää valmistella aloitteen itse ja päättää esittää vaatimuksenaan konsernijaostolleen, että se hallintosäännön 19 §:n antamalla valtuudella huolehtii siitä, että kunnan tytäryhtiöiden seuraavissa yhtiökokouksissa ei kunnan konsernijaoston jäseniä nimetä tytäryhtiöiden hallitukseen. Marili Rausch kannatti Kalle Willmanin esitystä.

Kunnanhallituksen puheenjohtaja määrittäi äänestysesityksen siten, että ne, jotka kannattavat alkuperäistä päätösehdotusta äänestävät JAA ja ne, jotka kannattavat Kalle Willmanin tekemää ja Marili Rauschin kannattamaa vastaesitystä äänestävät EI.

Äänestyksessä annettiin 6 JAA ja 3 EI ääntä.

Hyväksyttiin päätösehdotuksen mukaisesti.

Kalle Willman jätti eriävän mielipiteen.

Kunnanhallitus 25.11.2024
169/00.01.02/2023

Asian valmistelija: Hyvinvointi- ja sivistysjohtaja Mika Sirkka

Valtuutettu Kalle Willman on tehnyt valtuustoaloitteen koskien konsernijaoston jäseniä. Samaan asiakokonaisuuteen liittyen Petteri Oksanen on tehnyt aiemmin kuntalaisaloitteen konsernijaoston lakkauttamisesta ja sen käsittelemien asioiden siirtämisestä suoraan kunnanhallitukselle.

Petteri Oksasen aloitetta on käsitelty kunnanhallituksessa 8.5.2023 §99. Tässä yhteydessä päätökseksi on tullut se, että asiaa käsitellään hallintosäännön seuraavan päivityksen yhteydessä.

Valtuutettu Kalle Willman on tehnyt valtuustoaloitteensa syksyllä 2023. Tämä aloite on käsitelty kunnanhallituksessa 21.8.2023 § 170 ja päätökseksi on tullut se, että asia otetaan käsittelyyn seuraavassa hallintosäännön päivityksessä. Lisäksi todettiin, että ”hyväksyttiin päätösehdotuksen mukaisesti siten, että hallintosääntöpäivitys valmistellaan syksyn 2023 aikana. Johtaville viranhaltijoille annetaan läsnäolo- ja puheoikeus jatkossa yhtiöiden kokouksiin yhtiöjärjestyksen mukaisesti.”

Kalle Willman on uudistanut valtuustoaloitteensa kunnanvaltuuston kokouksessa 28.10.2024. Tässä hän on vaatinut kunnanjohtajan sekä talous- ja hallintojohtajan toimintaa samanaikaisesti konsernijaostossa sekä kunnan tytäryhtiöiden hallituksissa purettavaksi. On syytä huomioida, että voimassa olevassa hallintosäännössä konsernijohtoon on luettu kuuluvan myös tekninen johtaja, joka on myös toiminut kunnan tytäryhtiöiden hallituksissa.

Kuntaliiton konsernihallintoa koskevan ohjeen mukaan (Kunnan konserniohje, 2017):

”Mikäli esimerkiksi konsernijohtoon kuuluva kunnanhallituksen jäsen tai kunnanjohtaja on tytäryhtiöiden hallituksen jäsen, hän on esteellinen käsittelemään kunnanhallituksessa asioita, joissa tytäryhtiö on asianosainen tai sille on mahdollisesti odotettavissa erityistä hyötyä tai vahinkoa asian käsittelystä. Mikäli hallintosäännöllä on laajennettu konsernijohtoon määritelmää, esteellisyyssäännökset koskevat näin määritellyä konsernijohtoa. Tytäryhtiöiden hallituksessa esteellisyys koskee tilanteita, joissa kysymys on hallituksen jäsenen ja yhtiön välisestä sopimuksesta tai yhtiön ja kolmannen välisestä sopimuksesta, jos hänelle on odotettavissa siitä olennaista etua, joka saattaa olla ristiriidassa yhtiön edun kanssa. Hallintolain 28.1.§:n 5 kohtaa ei sovelleta kunnan luottamushenkilöön, viranhaltijaan tai työntekijään, jos tämä on mainitussa lainkohdassa tarkoitettussa asemassa kunnallisessa liikelaitoksessa tai kuntayhtymässä. Liikelaitoksen johtaja ja johtokunnan jäsenet sekä kuntayhtymän johtaja ja hallituksen jäsenet ovat kuitenkin esteellisiä, jos kunnan edut ovat ristiriidassa liikelaitoksen tai kuntayhtymän etujen kanssa taikka asian tasapuolinen käsittely edellyttää, ettei henkilö osallistu asian käsittelyyn.”

Kuntakonsernissa tulee olla riittävä omistajaohjaus, joten on tärkeää, että kunnan strategiassa tai muussa ohjeessa määritellään tavoitteet omistajuuksille, niiden strategiset ja taloudelliset tavoitteet sekä Kuntaliiton konserniohjeen mukaisesti:

”Konsernijohtoon tulee omistajaohjauksen ja eri vuorovaikutuksen keinoin viestiä yhtiöitä koskevat talouden ja toiminnan tavoitteet tytäryhteisöille, jotta ne voivat toiminnassaan edistää kuntastrategiassa ja talousarviossa sille asetettujen tavoitteiden toteutumista. Yhteisön tulee siten omaa strategiaa ja liiketoimintasuunnitelmaa laatiessa ottaa huomioon kuntastrategiassa yhteisölle asetetut tavoitteet. Aktiiviseen omistajaohjaukseen kuuluu aktiivinen vuoropuhelu tytäryhteisön kanssa yhteisön tavoitteista ja odotuksista.”

Kunnan ohjaus ja osaaminen tytäryhtiöissä tule varmistaa:

”Menettelytavat, joilla konsernijohto nimeää yhtiöiden hallitusten jäsen ehdokkaat, määrittää konserniohjeessa. Kunnan tytäryhteisön hallituksen kokoonpanossa on kuntalain 47 §:n mukaan otettava huomioon yhteisön toimialan edellyttämä riittävä talouden ja liiketoiminnan asiantuntemus sekä strateginen merkittävyys. Hallitusten jäsenten osaamis- ja kokemusvaateiden määrittely edellyttää kunnalta ja sen konsernijohtolta aktiivista omistajuutta sekä yhtiön ja sen toimialan ymmärtämistä sekä analysointia.”

Valtuustoaloitteen tekijä tuo aloitteessaan esille, että konsernijaoston jäsenien toimiminen tytäryhtiöiden jäsenenä olisi laitton tilanne. Kuntaliitosta

saadun ohjeen sekä kuntalain mukaan kyseessä ei ole laitton toimintatapa. Sen sijaan on tarpeellista, ellei peräti välttämätöntä, että kunnan tytäryhtiöissä ovat edustajana omistajaohjauksesta huolehtivat henkilöt. Joko he toimivat konsernijohdossa, tai edustajien tulee olla tietoisia kunnan (erit. kunnanvaltuuston) asettamista strategisista tavoitteista omistajaohjauksessa tai heillä on ollut mahdollista saada niihin liittyvä ohjeistus.

Aloitteen tekijän mainitsema esteellisyys toimia tytäryhtiössä ja konsernihallinnossa samaan aikaan koskee käytännössä pääasiassa kahta seikkaa:

-Kunnan tytäryhtiön hallituksessa ei voi toimia henkilö, jolla on sidonnaisuuksia yhtiön kanssa samalla toimialalla kilpailevassa yhtiössä
-kunnan tytäryhtiön hallituksessa toimiva konsernijohdon edustaja ei voi osallistua päätöksentekoon tytäryhtiön asiaa käsiteltäessä. Täten tytäryhtiön hallituksen jäsen ei voi osallistua vaikkapa kunnanhallituksen kokoukseen, jossa hyväksytään tytäryhtiön talousarvio tai tilinpäätös, investointi tms.

Tytäryhtiössä toimivan konsernijohdon edustajan tulee huolehtia ajantasaisesta sidonnaisuusilmoituksesta myös kunnan ylläpitämään rekisteriin.

Näillä ehdoilla toimittaessa tulee konsernijohdon varmistua näistä seikoista tytäryhtiöiden hallituksen jäseniä nimettäessä:

-Kunnanhallitus (tai konsernijaosto) ei voi tulla esteellisyyksien vuoksi päätösvallattomaksi

-kunnalla tulee olla riittävä ja asiantunteva talouden ja liiketoiminnan tuntemusta omaava edustus tytäryhtiöissä

-hallituksen jäseniä nimettäessä tulee huomioida myös tasa-arvovaatimukset

-kunnan konsernijohto voi myös nimetä yhtiön vuosikokouksiin puheoikeudellisia edustajia heidän olematta yhtiön hallituksen jäseniä

Esittelijä

Kunnanhallituksen puheenjohtaja Pauliina Maukonen

Päätösehdotus

Kunnanhallitus päättää:

- 1) merkitä aloitteen käsittelyyn liittyvät asiat tiedoksi ja edelleen tiedoksi kunnanvaltuustolle
- 2) tarkistaa konsernionhjeen tarvittavalla tavalla hyväksyttäväksi kunnanvaltuustoon
- 3) edellyttää hallintosääntöä päivitettäväksi tarvittavalla tavalla vuoden 2024 aikana päätöksentekoon
- 4) todeta, että aloite ei edellytä toimenpiteitä nykyisten edustajien osalta.

Päätös